

Predavanja
mr Dragana Antića

Internet i servisi

Web i E-mail

- Internet
- Servisi Interneta
- Adresiranje na Internetu
- Web i Internet Explorer
- E-mail i MS Outlook Express
- Pretraživanje

Preduslovi

Engleski jezik!

Samostalan rad

Čitaj, pitaj, probaj, istražuj!

Literatura

- Izdanja PC Pressa: www.pcpres.co.rs
- Izdanja Mikro knjige: www.mikroknjiga.com
- Izdanja Kompjuter Biblioteke: www.kombib.co.rs
- Izdanja CETa: www.cet.co.rs

Literatura

- Sajtovi sa raznim uputstvima:
 - Microsoft Windows:
http://www.todayskills.com/introwindows/#_Toc520787404
 - Microsoft Word:
<http://www.todayskills.com/mswordtutor/msword.htm>
 - Microsoft Word, Excel, PowerPoint:
<http://teleeducation.nb.ca/it/module5/commence.html>
 - Microsoft Outlook Express:
<http://wally.rit.edu/instruction/software/outexp/>

Literatura

- Korišćenje ostalih e-mail programa:
http://www.northernwebs.com/bc/bc30.html#_Toc375028416
- Poreklo i upotreba Interneta:
<http://livinginternet.com/thome.htm>
- Napredno pretraživanje na pretraživaču Google:
<http://webquest.sdsu.edu/searching/fournets.htm>

Literatura

<http://www.ecdl.com/main/index.php>

<http://www.customguide.com/index.htm>

<http://www.computerhistory.org/>

<http://www.webopedia.com/TERM/C/computer.html>

<http://www.elook.org/computing/r.html>

<http://www.smartcertify.com/default.asp?article=goc>

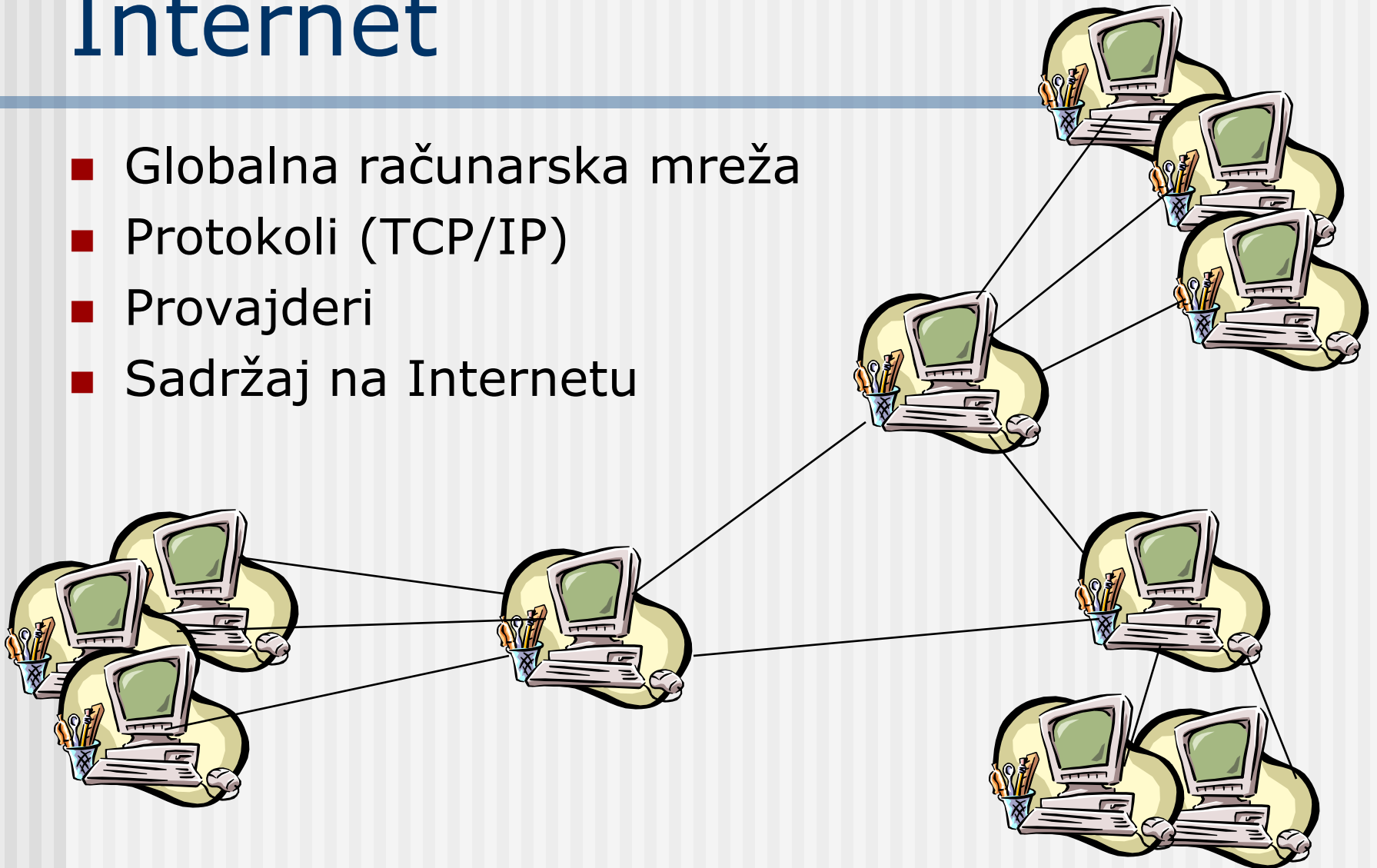
<http://www.imia.org/>

<http://www.efmi.org/efmi/>

<http://www.imia.org/wg1/rec.htm>

Internet

- Globalna računarska mreža
- Protokoli (TCP/IP)
- Provajderi
- Sadržaj na Internetu

Šta je Internet ?

- Globalni sistem međusobno povezanih računarskih mreža lokalnih i širih razmera. Mreža svih mreža!
- Jedinstven način komunikacije - primenom istih protokola (TCP/IP).
- Decentralizovana mreža u tehničkom i političkom smislu.
- Internet danas broji više od ? miliona računara!

Šta je Internet ? (nastavak)

- Internet okuplja više od ? miliona ljudi širom sveta!
- Povezuje sve značajnije institucije u svetu.
- Omogućava pristup podacima bez obzira na njihovu lokaciju, korišćenjem odgovarajućih servisa.
- Efikasno lociranje računara, korisnika i informacija na Internetu omogućeno je fleksibilnim sistemom adresiranja.

Adresiranje na Internetu

- Jedinstvena IP adresa svakog računara na Internetu: 32 bita, npr.:
194.106.173.17
- Simbolička adresa svakog računara:
etf.bg.ac.rs
microsoft.com
mnr.sr.gov.rs
- Domeni: com, edu, gov, org, mil, net

Adresiranje računara (nastavak)

- Računara- [147.91.8.6], ubbg.etf.bg.ac.rs
- Omogućava efikasno i jedinstveno lociranje
- Korisnika- anticd.vms@gmail.com
- Informacija- http://www.mieur.nl/mihandbook/r_1/handbook/home.htm

Adresiranje računara (nastavak)

- Korisnici na Internetu:
ljiljana.antic@vmscuprija.edu.rs
- URL (*Uniform Resource Locator*) adrese:
<http://www.vmscuprija.edu.rs>
<ftp://ftp.sezampro.rs/internet/ie60.exe>

Adresiranje računara (nastavak)

- Dvojni sistem adresiranja - numerički (IP) i nazivni (FQDN).
- Numerička (IP) adresa - 32-bitni broj (npr. 147.91.8.6).
- Naziv računara - sadrži informaciju o vlasniku i/ili lokaciji računara:
 - [naziv . filijala .] firma . Država
 - PRIMER: garfield.med.bg.ac.rs

Adresiranje računara (nastavak)

- Računari u USA - sadrže sledeće sufikse:
- .EDU - Akademske institucije (Univerziteti)
- .COM - Komercijalne institucije (korporacije)
- .NET - Internet posrednici (providers)
- .GOV - Vladine institucije
- .MIL - Vojne institucije - članice MILNET-a
- .ORG - Nezavisne organizacije
- .INT - Međunarodne organizacije
- PRIMER: www.mit.edu, www.stanford.edu,

Servisi Interneta

- Elektronska pošta (*e-mail*)
- *World Wide Web*
- *Telnet*
- FTP (*File Transfer Protocol*)
- IRC (*Internet Relay Chat*)
- *Usenet News*

Internet servisi (nastavak)

- Usluge, pomoću kojih korisnici pristupaju podacima na mrežnim serverima i/ili međusobno komuniciraju.
- Telnet - Interaktivni rad na udaljenom računaru.
- FTP - Prenos datoteka
- Email - Elektronska pošta
- Anonymous FTP - Preuzimanje javno dostupnih datoteka.
- Gopher - Elektronska oglasna tabla
- WWW - Multimedijalna oglasna tabla

Internet servisi (nastavak)

- Mailing lists - Diskusione liste putem elektronske pošte
- Usenet news - Diskusione grupe ("konferencije")
- WAIS - Pretraživanje baza podataka.
- Archie - Pretraživanje javno dostupnih datoteka.
- Netfind- Pretraživanje korisničke email adrese.
- Talk - Interaktivni razgovor korisnika
- IRC - Interaktivno "čavrljanje" više korisnika
- Videokonferencije ...

Web i Internet Explorer

- Hipertekstualni sadržaj i HTML (*HyperText Markup Language*)
- Web browser: Internet Explorer, Netscape, Opera, Google Chrome
- Odlazak na neki Web sajt
- Navigacija po Webu
- Web pretraživači:
www.google.com
www.altavista.com
www.yahoo.com
www.krstarica.com

WWW (World Wide Web)

- Širom sveta razapeta mreža (dokumenata!)
- Koristi princip hiperteksta (dokumenta sa referencama na druge dokumente ili servise).
- Pristup informacijama preko Interneta i World Wide Web-a pruža mnoge pogodnosti za pacijente i zdravstvenim radnicima.

E-mail i Outlook Express

- Server i korisnički nalog
- Podešavanje veze
- Slanje poruke
- Prilozi uz poruku (*attachment*)
- Prijem poruke i odgovor
- Manipulisanje porukama
- Adresar

Generalna pretraživačka strategija

- Definicija problema
↓
- Definicija pretraživog pitanja
↓
- Izbor najadekvatnijeg resursa
↓
- Dizajn pretraživačke strategije ← Izbor drugog resursa
↓
- Sumiranje dobijenih dokaza → Slabo
↓
- Primena dokaza

Glavni problemi zbog kojih se postavljaju pitanja

- Klinički nalaz: Kako na odgovarajući način tumačiti simptome i znake kod bolesnika?
- Etiologija: Kako naći uzrok bolesti?
- Diferencijalna dijagnoza: Kako rangirati sve moguće dijagnoze po verovatnoći, ozbiljnosti i podložnosti lečenju?
- Dijagnostički test: Kako izabrati i interpretirati dijagnostički test?

Glavni problemi zbog kojih se postavljaju pitanja (nastavak)

- Prognoza: Kako proceniti verovatni tok bolesti kod bolesnika i predvideti komplikacije?
- Terapija: Kako izabrati lečenje koje više koristi nego što šteti, i koje vredi napora i troškova?
- Prevencija: Kako otkriti i izmeniti faktore rizika, kako rano otkriti bolest skriningom?
- Usavršavanje: Kako poboljšati svoje kliničke veštine i svoju praksu?

Svi koraci u pretraživanju

- Formulacija klinički i istraživački relevantnog i “pretraživog” pitanja
- Izabrati najbolje resurse
- Pronaći dokaz
- Evaluirati dokaz
 - Validnost
 - Značaj rezultata
 - Primeni na pacijentu
 - Koristi zdrav razum

Korak 1# : Formulisanje jasnog “pretraživog” pitanja korišćenjem PICO / PIPI metode

- Population
- Intervention
- Comparison
- Outcomes

Populacija
Intervencija
Poređenje
Ishod

Korak #2: Pretraživanje

- Dizajn pretraživanja (ponovljivost):
- Pretraživački resursi (papirni, elektronski)
- Pristup resursima (vremenski, materijalni, .. aspekti)
- Izbor resursa (efektivan i efikasan) časopisi, udžbenici i knjige, vodiči, baze podataka, bibliografske baze, Internet resursi
- Tehnike pretraživanja: slobodan tekst i logičke operacije OR AND i NOT; tehnika indeksiranja predmeta i/ili citatnosti (MeSH i Web of Science)

Preporučena strategija pretraživanja

- Pretraživanje visoko vrednih izvora integrativne literature

The Cochrane Collaboration, DARE , National Guidelines Clearinghouse , itd.

- Pretraživanje MEDLINE-a

PubMed via the National Library of Medicine

- Pretraživanje specifičnih medicinskih sajtova
Hardin Meta Directory, Medscape, itd.

- Opšti pretraživači

Alta Vista, Google, Yahoo! , itd.

www.cochrane.org

- The Cochrane Database of Systematic Reviews (Cochrane Reviews) 4 041
- Database of Abstracts of Reviews of Effects (DARE) †5340
- The Cochrane Central Register of Controlled Trials (CENTRAL) 463 763

MEDLINE

- <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/entrez/query.fcgi>